

Ìwé Dániẹ̀lì – Nọmbà Mejọ

Ìlànà Kan

Jeff Pippenger

2023-12-03

Ní odún kẹta ijọba Jehoiakim, ọba Juda, ni Nebukadnessari, ọba Babiloni, dé Jerusalemu, ó sì dó tí í. Olúwa sì fi Jehoiakim, ọba Juda, lé e lówó, pẹ̀lú apá kan nínú àwọn ohun èlò ilé Ọlórún; àwọn wọ̀nyí ni ó kó lọ sí ilẹ̀ Şina sí ilé ọlórún rẹ̀; ó sì mú àwọn ohun èlò náà wá sínú ilé iṣúra ọlórún rẹ̀. Danieli 1:1, 2.

Àwọn iwé Dániẹ̀lì àti Ìfihàn jẹ́ iwé kan náà, àti àwọn ilà àsoṭẹ̀lẹ̀ kan náà tí a fi hàn nínú iwé Dániẹ̀lì ni a tún gbé kalẹ̀ nínú iwé Ìfihàn. Ìfihàn Jẹ́sù Kristi dúró fún ifẹ̀hànṣẹ̀ àsoṭẹ̀lẹ̀ ikeyin tí a tú sílẹ̀ diẹ̀ sáájú iparí àkókò idánwò.

Àwọn ọ̀títọ́ tí a ti lóye wọn dáadáa nígbà àtijọ́ láti inú iwé Ìfihàn, sùgbọ́n tí àṣà àti itàn-ibílẹ̀ ti di wọn mó, wọn sì jẹ́ ọ̀títọ́; ní oní sì, Kinniún ti ẹ̀yà Júdá n tún sí wọn sílẹ̀, àwọn ọ̀títọ́ wọ̀nyí sì ti n fi imúṣẹ̀ pípé wọn hàn nísinsin yí.

Àwọn ọ̀títọ́ tí a ti lóye wọn ní tòótọ́ ní igbà àtijọ́ láti inú iwé Dániẹ̀lì, sùgbọ́n tí àṣà àti itàn-ibílẹ̀ ti di mọ̀lẹ̀, sì jẹ́ ọ̀títọ́; àti lóní ni Kinniún ẹ̀yà Júdá tún n tú wọn sílẹ̀ lẹ̀kansi, àwọn ọ̀títọ́ wọ̀nyí sì n fi imúṣẹ̀ pípé wọn hàn nísinsinyí.

Dániẹ̀lì kàn jẹ́ àkókó nínú àwọn iwé mejì tí ó sàfihàn Ìṣipayá Jẹ́sù Kristi.

Jehoiakim jẹ́ àpẹ̀rẹ̀ ifúnnílára ti ifiránṣẹ̀ àkókó nínú iṣisẹ̀ itúnṣe kan. Ó tún jẹ́ àpẹ̀rẹ̀ májẹ̀mú náà, nítorí iyípadà orúkọ kan n fi ibèrẹ̀ ibáṣepọ̀ májẹ̀mú hàn ní ọ̀nà àsoṭẹ̀lẹ̀. Ibáṣepọ̀ májẹ̀mú tí Ọlórún n wò pẹ̀lú àwọn èniyàn kan tí tẹ̀lẹ̀ rí kí í ṣe èniyàn májẹ̀mú Ọlórún, bèrẹ̀ nígbà ifúnnílára ifiránṣẹ̀ àkókó.

Èyin tí tẹ̀lẹ̀ kí í ṣe èniyàn kan rí, sùgbọ́n tí ẹ̀ ti di èniyàn Ọlórún bá yí; èyin tí ẹ̀ kò rí àánú gbà rí, sùgbọ́n tí ẹ̀ ti rí àánú gbà bá yí. 1 Peteru 2:10.

Àmì orúkọ́ tí a yí padà gégé bí iṣàpẹ̀rẹ̀ ibáṣepọ̀ májẹ̀mú ni a ti fi idí rẹ̀ múlẹ̀ nípa bí a ṣe yí orúkọ́ Ábúrámù padà sí Ábúrámù, àti orúkọ́ Sáràì sí Sárà, Jakọbu sí Ísírẹ̀lì, àti Saulu sí Paulu. Àwọn ẹ̀lẹ̀rìí miiran sí wà fún àmì náà, sùgbọ́n nínú orí kìn-in-ní iwé Dániẹ̀lì, a yí orúkọ́ Dániẹ̀lì padà sí Bẹ̀líteṣásàrí, àti orúkọ́ Hananiah sí Şadı́rakì, Mishael sí Mésákì, àti Azariah sí Ábédínigò.

Nígbà tí Olúwa bá wọ inú àjọṣe májẹ̀mú pẹ̀lú àwọn èniyàn kan, ní àkókò kan náà ni ó n kojá lọ sí ọ̀dì sí àwọn èniyàn májẹ̀mú àtijọ́ kan. Jehoiakim dúró fún àwọn èniyàn májẹ̀mú tí a n kojá lọ sí ọ̀dì wọn, Danieli sì, Hananiah, Mishaeli àti Azariah dúró fún àwọn èniyàn májẹ̀mú tí a sì n yàn nígbà náà. Nígbà tí àwọn èniyàn bá wọ inú àjọṣe májẹ̀mú, a máa dán wọn wò bóyá wọn yóò pa àwọn àdéhùn májẹ̀mú náà mó. Idánwò náà ni a sojú rẹ̀ nípasẹ̀ iṣe jíjẹ.

Ádámù àti Éfà ṣubú nínú idánwò náà nípasẹ̀ iṣe jíjẹ; nígbà tí Ọlórún sì kókó wọ inú májẹ̀mú pẹ̀lú àwọn èniyàn àyànfẹ̀ kan, ó bèrẹ̀ ibáṣepọ̀ náà nípa fifi máná dán wọn wò. Ní ikeyin, Ísírẹ̀lì àtijọ́

kunà nínú idánwò náà, sùgbón nípa bèè wón pèsè itokasí àkòkò àti ẹ̀rí àkòkò sí òtító pé idánwò májẹmú kí í ẹ̀ idánwò kan sošo, bí kò ẹ̀ ilàna idánwò kan. Ní idánwò kẹwáá, a yàn wón sí ikú nínú aginjù lóri odún ogójì tí ó tẹ̀ lé e. Nígba náà ni Olórùn wò inú májẹmú pẹ̀lú Jósúà àti Kálébù, nípa bèè ó sì pèsè ẹ̀rí pé nígbà tí Olúwa bá wò inú májẹmú pẹ̀lú àwọn ẹ̀niyàn àyànfẹ̀ kan, Ó tún n kọ́já lọ kúrò lóri àwọn ẹ̀niyàn májẹmú àtijó kan. Ní òpin Ísírẹ̀lì àtijó, ẹ̀yí tí ó tún jẹ̀ ibèrẹ̀ Ísírẹ̀lì tí ẹ̀mí, ilàna idánwò ikeyin fún Ísírẹ̀lì àtijó ni ilàna idánwò àkòkò fún Ísírẹ̀lì tí ẹ̀mí, a sì sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ gégé bí Àkàrà Ọ̀run. A ti fi í sàpẹ̀rẹ̀ tẹ̀lẹ̀ nípasẹ̀ màná nínú ilàna idánwò májẹmú àkòkò.

Nínú ilàna idánwò yẹn, tí í ẹ̀ ilàna idánwò àkòkò àti ikeyin pẹ̀lú, Jesu fi idánwò Àkàrà ọ̀run hàn nígbà tí ó sọ̀ pé àwọn tí í ẹ̀ ẹ̀niyàn májẹmú rẹ̀ gbòdò jẹ̀ eran ara rẹ̀, kí wón sì mu ẹ̀jẹ̀ rẹ̀. Ó pàdànu àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yin púpọ̀ jù lọ ní àkòkò ifihàn yẹn ju igbà mírán kankan lọ nínú iṣẹ̀-iránṣẹ̀ rẹ̀.

Àríyànjiyàn yẹn nínú iṣẹ̀-iránṣẹ̀ rẹ̀ ni góngó àpẹ̀júwe ilàna idánwò májẹmú náà, Arabinrin White si sọ̀rò lóri iṣẹ̀lẹ̀ náà ní gígùn nínú Desire of Ages, níbi tí àkólé orí náà ti jẹ̀ “The Crisis in Galilee”. Orúkọ Galilee tùmò sí “idi,” tàbí “ipò iyípadà,” àti nínú orí náà, ó sàlàyé idi tí àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yin fi yà kúrò lódò rẹ̀. Wón kò láti lo ẹ̀rí rẹ̀ nípa ibèèrẹ̀ pé kí wón jẹ̀ eran ara rẹ̀ kí wón sì mu ẹ̀jẹ̀ rẹ̀ pẹ̀lú ọ̀nà imò-òrò àsọtẹ̀lẹ̀ tó tó. Ó fi hàn pé wón dimọ̀ àṣà àti àtòwòdowò àwọn ẹ̀rò àsọtẹ̀lẹ̀ tí Satani ti gbin sínú òye Bíbẹ̀lì Ísírẹ̀lì àtijó. Àwọn àìlòye wònyẹn pèsè fún wón, gégé bí wón ti rò, àwáwí láti lo ọ̀rò rẹ̀ ní ti gidì dípò ní ti ẹ̀mí. Ó tún tọ́ka sí í pé nígbà tí àwọn tí “yípadà” kúrò lódò Jesu (Galilee) tí a sì ẹ̀ idánimò wón nínú orí kẹfà Johanu (John 6:66), wón kò tún bá a rìn mọ̀ títi láé.

Gégé bí ó ti rí ní ilàna idánwò májẹmú àkòkò àti ti ikeyin ti Ísírẹ̀lì igbàani, a rí í pé nígbà tí Olórùn bá wò inú ibásepò májẹmú pẹ̀lú àwọn ẹ̀niyàn tí Ó yàn, ní àkòkò kan náà ni Ó n kọ́já lọ sẹ̀gbẹ̀ àwọn ẹ̀niyàn májẹmú àtijó. A tún rí í pé Ó n dán àwọn ẹ̀niyàn wònyẹn wò, kí í ẹ̀ pẹ̀lú idánwò kan sošo, bí kò ẹ̀ pẹ̀lú ilàna idánwò kan. A tún rí í pé ilàna idánwò náà ni a fi ohun kan tí a ní láti jẹ̀ sàpẹ̀rẹ̀. A tún rí í pé ounjẹ̀ náà dúró fún Ọ̀rò Olórùn, àti pé idánwò náà ní í ẹ̀ pẹ̀lú yíyan láàárin orìṣìírìṣìì ounjẹ̀ méjì láti jẹ̀. Sẹ̀ a máa jẹ̀ nínú gbogbo igi tí Olórùn ti sọ̀ pé a lè jẹ̀ nínú wón, tàbí kí a jẹ̀ láti inú igi tí a ti kọ̀ fún wa pé ká má jẹ̀ nínú rẹ̀? A tún rí í pé yíyan ohun tí a ó jẹ̀ ní nínú ara rẹ̀ pẹ̀lú idánwò bí a ẹ̀ n jẹ̀ ounjẹ̀ tí a fi fún wa.

Ní òpin Ísírẹ̀lì ẹ̀mí, ní àkòkò iṣìsẹ̀ àwọn Mílàràítì, a fún ihinrere àkòkò ní agbára ní August 11, 1840. Jèhóyákímù níbẹ̀ sojú fún àwọn Pùrótésítàntì tí a n gbé lọ sí Bábílónì nígbà náà kí wón lè di àwọn ọ̀mọ̀binrin rẹ̀. Wón dojú kọ̀ idánwò kan nígbà tí àngẹ̀lì Ifihàn mẹ̀wáá sọ̀kalẹ̀, tí ó sì ní iwé kékeré kan tí ó sí sílẹ̀ ní ọ̀wọ̀ rẹ̀. Gégé bí Jèhóyákímù ti sọ̀tẹ̀ sí àwọn ibèèrẹ̀ Nebukadinésàri, tí a sì lé e lọ sí igbèkùn lẹ̀yìn náà, bèè ni àwọn Pùrótésítàntì kò láti jẹ̀ ounjẹ̀ tí ó wà ní ọ̀wọ̀ àngẹ̀lì náà, ní ipilẹ̀ àwọn àṣà àti iṣẹ̀ tí wón mú wá pẹ̀lú wón láti inú Àwọn Ọ̀rúndún Òkùnkùn.

Ní igbà irùwé odún 1844, ilàna idánwò náà ti dé “ojú-iyípadà” kan fún Jehoiakim àti àwọn Pùrótésítàntì, àti gégé bí ó ti rí nínú ilàna idánwò àkòkò fún Ísírẹ̀lì tí ẹ̀mí, wón “yí padà” wón kò sì tún bá Jèsù rìn mọ̀. Nínú itàn náà, Dániẹ̀lì, Hananiah, Mishael àti Asariah dúró fún àwọn Millerites, tí wón yan láti jẹ̀ iwé kékeré náà tí ó dùn ní ẹ̀nu wón, sùgbón tí ó di korò nínú inú wón.

Bí a bá ka Adamu àti Efa sí í, a ní ẹ̀lẹ̀rìí alákoòbèrẹ̀ mẹ̀rin pé idánwò náà ni a sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípa iṣẹ̀ jíjẹ̀. A ní ọ̀pọ̀ ẹ̀lẹ̀rìí àsọtẹ̀lẹ̀, tí gbogbo wón ní àmì àfihàn ti àkòkò àti ti ikeyin. Ẹ̀lẹ̀rìí idánwò manna jẹ̀ ẹ̀lẹ̀rìí àkòkò, àti idánwò Akara Ọ̀run jẹ̀ idánwò àkòkò fún Ísírẹ̀lì tí ẹ̀mí, nígbà tí ó sì tún jẹ̀ ẹ̀lẹ̀rìí

ikeyin fún Ísírèlì àtìjọ. Ìdánwò iwé kékeré náà jẹ àkókó àti ikeyin pèlú. Ó jẹ òpin irinàjọ Ísírèlì ti èmí gégé bí ijọ nínú aginjù, ó sì jẹ àkókó lára àwọn tí a yàn láti jẹ àwọn èniyàn Ọlórùn tí a fi orúko èsìn yà sọtò ní ikeyin. Àwọn Millerite ni ibèrè àwọn èniyàn Ọlórùn tí a fi orúko èsìn yà sọtò, àwọn tí a ó fi mò gégé bí iwo tòótó ti Protestanti. Ọpọ èléríi wà sí ilàna ìdánwò tí ó bèrè nígbà tí a fún ifèsèmulẹ sí iránṣẹ àkókó.

Nínú àwọn ilàna ìdánwò wònyí, “ìpilẹ̀-iyípadà” kan máa n dé, níbi tí ó fẹ̀rẹ̀ jẹ pé gbogbo àwọn ọmọ-èyìn yòò yà kúrò. Nígbà ẹ̀rí Joshua àti Caleb, gbogbo Israẹli yà kúrò, wọn sì wá ọ̀nà láti padà sí Ejibiti. Ní ijọ ní Galili, ọpọ̀ jù lọ nínú àwọn ọmọ-èyìn yà kúrò. Nítorí Jesu ni Alfa àti Omega, “ìpilẹ̀-iyípadà” tí a Ẹ̀fihàn ní òpin ilàna ìdánwò náà ni a tún Ẹ̀pèjúwe ní ibèrè ilàna ìdánwò náà. Nígbà tí a kókó pèsè manna fún Israẹli àtìjọ, àwọn kan wà tí wọn yà kúrò kúrò lèsèkèsè nínú àwọn itóni náà. Ní iribomi Kristi, Ó yà kúrò, Ó sì lọ sí aginjù. Arábinrin White lo ààmì isàpẹ̀rẹ̀ ipilẹ̀-iyípadà yìi ní ọ̀nà tí ó kún fún itànilékọ̀ gan-an.

“Àwọn àkókò kan wà tí wọn jẹ ibi iyípadà nínú itàn àwọn orílẹ̀-èdè àti ti ijọ. Nínú itósónà Olúwa, nígbà tí àwọn isòro pàtàkì wònyí bá dé, a máa fúnni ní imólẹ̀ tó yẹ fún àkókò náà. Bí a bá tẹ̀wọ̀ gba a, ilosíwájú nípa èmí yòò wà; bí a bá kọ̀ ọ̀, irẹ̀wèsì nípa èmí àti iparun yòò tẹ̀ lé e. Olúwa ti sí isẹ̀ ijákadi ihinrere silẹ̀ nínú ọ̀rọ̀ Rẹ̀ gégé bí a ti Ẹ̀ e ní igbà àtìjọ, tí a ó sì tún Ẹ̀ e ní ọ̀jọ̀ iwájú, títi dé ijà ikeyin, nígbà tí àwọn agbára Satani yòò Ẹ̀ isípò alágbàyanu wọn ikeyin. Láti inú ọ̀rọ̀ náà ni a ti mò pé àwọn agbára ti n Ẹ̀ sínsinsin yìi tí yòò mú ijà nílá ikeyin wá lááárín rere àti ibi—lááárín Satani, ọmọ-aládé òkùnkùn, àti Kristi, Ọmọ-Aládé iyè. Sùgbón isẹ̀gun tí n bọ̀ fún àwọn èniyàn tí wọn nífẹ̀ sí Ọlórùn tí wọn sì n bèrù Rẹ̀ dájú gégé bí itẹ̀ Rẹ̀ ti wa ní idásilẹ̀ ní ọ̀run.” Bible Echo, August 26, 1895.

Nígbà tí a kókó fi mánà fún Ísírèlì igbàani, a fi imólẹ̀ fún itàn yẹ̀n. Nígbà iribomi Kristi, a fi imólẹ̀ fún itàn yẹ̀n. Ní August 11, 1840, a fi imólẹ̀ fún itàn yẹ̀n. Ọ̀kọ̀ọkan àwọn àkókò iyípadà wònyí n sàmì sí ibèrè ilàna ìdánwò kan tí yòò parí níkeyin ní àkókò iyípadà miiran, nígbà tí àwọn èniyàn májẹmú àtìjọ yòò yà kúrò, wọn kí yòò sì bá Kristi rìn mó.

Nítorí pé àwọn ilàna ìdánwò onírúurú wònyí n sojú fún ilàna ìdánwò méjèjì fún àwọn èniyàn májẹmú àtìjọ àti pèlú fún àwọn èniyàn májẹmú tuntun, iparí méjì ló wà fún ilàna ìdánwò náà. Iparí ilàna ìdánwò náà, àti nítorí náà ibi iyípadà àgbáyéye ikehin fún àwọn Pùròtèsítànti nínú itàn Mílléràiti, ni igbà irúwé ọ̀dún 1844. Iparí ilàna ìdánwò náà (ní Igbà Ọ̀dún Èwẹ̀ 1844), tàbí ibi iyípadà fún àwọn Mílléràiti fúnra wọn, dé lẹ̀yìn ibi iyípadà fún àwọn èniyàn Ọlórùn àtìjọ.

Nínú itàn Kristi, ilàna ìdánwò ni a fi mò nípasẹ̀ bí ó ti wẹ̀ tẹ̀pili mó lẹ̀meji, lẹ̀kan ní ibèrè isẹ̀ iránṣẹ̀ rẹ̀, àti lẹ̀kansi ní òpin isẹ̀ iránṣẹ̀ rẹ̀.

“Nígbà tí Jesù bèrè isẹ̀-iránṣẹ̀ Rẹ̀ ní gbangba, Ó so Tẹ̀mpili di mímọ̀ kúrò nínú àbùkù ègbìn isòtẹ̀lẹ̀ rẹ̀. Lááárín àwọn isẹ̀ ikeyin isẹ̀-iránṣẹ̀ Rẹ̀ ni iwènumọ̀ Tẹ̀mpili ní igbà kejì. Bákan náà, nínú isẹ̀ ikeyin fún ikilọ̀ ayé, a Ẹ̀ ipè méjì ọ̀tọ̀tọ̀ sí àwọn ijọ. Irántí àngẹ̀lì kejì ni pé, ‘Bábílóni ti Ẹ̀bù, ti Ẹ̀bù, ilú nílá náà, nítorí pé ó mú kí gbogbo orílẹ̀-èdè mu nínú wáini ibínú àgbèrè rẹ̀’ (Ìṣípáyá 14:8). Àti nínú igbe nílá irántí àngẹ̀lì kẹta, a gbọ̀ ohùn kan láti ọ̀run tí n wí pé, ‘È jade kúrò nínú rẹ̀, èyàn mi, kí ẹ̀ má bàa di alábápin nínú èṣẹ̀ rẹ̀, àti kí ẹ̀ má bàa gba nínú àwọn àjàkálẹ̀-àrùn rẹ̀. Nítorí èṣẹ̀ rẹ̀ ti dé ọ̀run, Ọlórùn sì ti rántí àwọn àisòdodo rẹ̀’ (Ìṣípáyá 18:4, 5).”

Selected Messages, iwé 2, 118.

Ìlànà idánwò àwọn iwènù tẹ̀npìlì méjèjè ti Kristi bá Malaki orí kẹta mu, gégé bí a ti kọ ó sínú àwọn iwé Èmí Àsọtélé.

“Nínú mímọ́ tẹ̀npìlì kúrò lówó àwọn olùrà àti olùtà ayé, Jesu kéde iṣẹ́-iránṣẹ́ Rẹ̀ láti wẹ̀ ọkàn mó kúrò nínú àimọ́ èṣẹ̀,—kúrò nínú àwọn ifé ayé, àwọn ifẹ́kúfẹ́ onímòtara-ẹ̀ni-nìkan, àwọn àṣà búburú, tí ǹ bà ọkàn jẹ. Malaki 3:1–3 ni a tọka sí.” Ifẹ́ Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ Àkókò, 161.

Ìwènùmọ́ àwọn èniyàn Ọlórùn dúró fún ilànà idánwò tí a ti ǹ dá mò léraléra pẹ̀lú ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ilà àsọtélé. Gbogbo itọkasí, láti bèrè pẹ̀lú Ádámù àti Éfà tí tí dé itàn àwọn Millerite, dúró fún iwènùmọ́ egbèrún lónà ọgórùn-ún m̀erìnlélógójì.

“Ní àwọn ojó ikeyin nínú itàn ayé yíí, májẹmú Ọlórùn pẹ̀lú àwọn èniyàn Rẹ̀ tí ǹ pa àwọn àṣẹ Rẹ̀ mó ni a ó tún ṣe.” Review and Herald, February 26, 1914.

Ilana iwènùmọ́ ti ọgórùn-ún méjilélógójì egbèrún náà ni àkókó itọkasí nínú iwé Dániẹ̀lì, èyí tí í ṣe iwé àkókó nínú àwọn iwé méjì tí wọn jọ dúró fún Iṣipayá Jesu Kristi tí a tú silẹ̀ diẹ̀ kí àkókó idánwò èniyàn tó parí. Ilana iwènùmọ́ ti ọgórùn-ún méjilélógójì egbèrún náà ni a tún ṣàfihàn gégé bí ilana ididì. Nígbà tí iránṣẹ́ àkókó ti ilana iwènùmọ́ àti ididì ti ọgórùn-ún méjilélógójì egbèrún náà bèrè ní ojó kọkànlá, oṣù Kẹsán, ọdún 2001, ó jẹ̀ ojú-iyípadà fún ijọ̀ àti fún ayé. Nínú Iṣipayá orí kejídínlógún, angẹ̀lì náà tí ǹ tan ayé mọ̀lẹ̀ pẹ̀lú ọ̀go rẹ̀ sì dé nígbà náà. Síbẹ̀, nínú Iṣipayá 18, a kò ṣàfihàn angẹ̀lì náà bí ẹ̀ni pé ó ní ohunkóhun láti jẹ̀ ní ọwọ̀ rẹ̀—ṣùgbón ó wà níbẹ̀. Iwé kékeré náà wà níbẹ̀. A lè fi iròrùn dá a mò láti ọ̀dọ̀ àwọn tí wọn yàn láti jẹ̀ ọ̀nà-ìlànà tí wolií Isaiah ṣàpẹ̀rẹ̀ gégé bí “ilà lórí ilà.”

Nípa fifi “ilà lé ilà” lélé, a lóye pé nígbà tí Kristi sọkalẹ̀ ní September 11, 2001, ọ̀un náà sì ní “iwé kékeré” kan tí a ti ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ gégé bí “mána”, “àkàrà ọ̀run” àti “iwé kékeré”. Ṣùgbón ní September 11, 2001, àwọn èniyàn tí a ti yàn tẹ̀lẹ̀, tí Jehoiakimu ṣàpẹ̀rẹ̀, yàn láti di àṣà àti iṣe àtòwọ̀dowọ̀ Adventism mú, léyìn náà wọn sì bèrè ìrìn wọn lọ sínú igbèkùn Babeli, èyí tí yóò pé ní pípé ní ọ̀fin Sunday.

“Sé nísinsin yíí ni ọ̀rọ̀ náà ǹ bọ̀ pé mo ti sọ pé a ó fi igbì ọ̀kun ílá gbá New York kúrò? Èyí ni mi ò tii sọ rí. Mo ti sọ pé, bí mo ṣe ǹ wo àwọn ilé ílá tí wọn ǹ kọ̀ sókè níbẹ̀, orílẹ̀-ìlórílé, ‘Àwọn iṣẹ̀lẹ̀ búburú tó bẹ̀ yóò ṣẹ̀lẹ̀ nígbà tí Olúwa yóò dide láti mi ilẹ̀ ayé gidigidi!’ Nígbà náà ni ọ̀rọ̀ Ífihàn 18:1–3 yóò ṣe. Gbogbo orí kejídínlógún ti Ífihàn jẹ̀ ikilò nípa ohun tí ǹ bọ̀ sórí ayé. Ṣùgbón mi ò ní imọ̀lẹ̀ kankan ní pàtàkì ní ti ohun tí ǹ bọ̀ sórí New York, bí kò ṣe pé mo mò pé ní ojó kan àwọn ilé ílá níbẹ̀ yóò wó lulẹ̀ nípa yíyípadà àti iyípadà padà ti agbára Ọlórùn. Láti inú imọ̀lẹ̀ tí a fi fún mi, mo mò pé iparun wà nínú ayé. Ọ̀rọ̀ kan láti ọ̀dọ̀ Olúwa, ifowọ̀kan kan ti agbára rẹ̀ alágbara, àwọn ilé-ìkólé ílá wònyí yóò ṣubú. Àwọn iṣẹ̀lẹ̀ yóò ṣẹ̀lẹ̀ tí ìbèrù wọn kò ṣe foju inú wò.” Review and Herald, July 5, 1906.

Nígbà tí a “wó àwọn ilé ílá” ti “New York” lulẹ̀ “nípa yíyípo àti yíyípalẹ̀ agbára Ọlórùn,” ní ojó kẹtálá oṣù Kẹsán-án, ọdún 2001, imọ̀lẹ̀ ángẹ̀lì Ífihàn orí kẹtádínlógún kún gbogbo ayé, nítorí pé àkókó iyípadà pàtàkì kan ti dé nínú itàn ẹranko ayé ti Ífihàn orí kẹtálá.

“Àwọn àkókò kan wà tí wọn jẹ àyèyípadà nínú itàn àwọn orílẹ̀-èdè àti ti ijọ. Nínú àkóso ipèsè Olórún, nígbà tí àwọn isòro pàtàkì wònyí bá dé, a máa fi imọ̀lẹ̀ tí ó yẹ fún àkókò náà hàn. Bí a bá tẹ̀wọ̀ gbà á, ilòsìwájú ẹ̀mí yóò wà; bí a bá kọ̀ ọ̀ sílẹ̀, ipadàsẹ̀yìn ẹ̀mí àti iwọ̀ lulẹ̀ yóò tẹ̀ lẹ̀ e.”
Bible Echo, August 26, 1895.

Nígbà tí imọ̀lẹ̀ àngẹ̀lì Ìfihàn orí kejìdínlógún dé ní ojọ̀ kọ̀kànlá oṣù Kẹ́sán, ọ̀dún 2001, àwọn tí wọn gba imọ̀lẹ̀ náà tẹ̀sìwájú nípa ti ẹ̀mí, àwọn tí wọn sì kọ̀ imọ̀lẹ̀ náà ṣubú sẹ̀yìn nípa ti ẹ̀mí, wọn sì bèrè ìrìnàjò isọtẹ̀ wọn síwájú lọ̀ sí ibi iyípadà ikeyin wọn ti òfin ojọ̀ Àìkú, níbi tí wọn ti ba ijéwọ̀ wọn jẹ̀ pátápátá gégé bí àwọn ojìsẹ̀ àngẹ̀lì kẹ̀ta. Àwọn tí ó wà ní Galili tí wọn yí padà kúrò, tí wọn kò sì tún bá Kristi rìn mọ̀ nínú Johanu 6:66, n yí padà kúrò ní imọ̀lẹ̀ tí ó kọ̀kọ̀ dé nígbà ìrìbomi rẹ̀, níbi tí a ti fi agbára fún ìránṣẹ̀ àkókọ̀ itàn idánwò náà. Nínú Danieli orí kin-ín-ní, a sàfihàn egbé méjì àwọn olùjosin nínú itàn náà nígbà tí a fi agbára fún ìránṣẹ̀ àkókọ̀. Jehoiakimu dúró fún àwọn tí wọn ṣe igbàgbọ̀ wọn ní iparun, Danieli, Hananiah, Mishael, àti Azariah sì dúró fún àwọn olóòótó.

Ní ọ̀dún kẹ̀ta ijọba Jehoiakimu ọba Júdá ni Nebukadinésàri ọba Bábílónì wá sí Jerúsálemu, ó sì dó tí í. Olúwa sì fi Jehoiakimu ọba Júdá lẹ̀ e lówọ̀, pẹ̀lú apá kan nínú àwọn ohun èlò ilé Olórún; àwọn wònyí ni ó gbé lọ̀ sí ilẹ̀ Sínàrì, sí ilẹ̀ olórún rẹ̀; ó sì mú àwọn ohun èlò náà wọ̀ inú ilẹ̀ isura olórún rẹ̀. Oba sì sọ̀ fún Aṣipenasi, olórí àwọn iwẹ̀fà rẹ̀, pé kí ó mú diẹ̀ nínú àwọn ọmọ̀ Israẹ̀lì, àti nínú irú-ọmọ̀ ọba, àti nínú àwọn ọmọ̀ aládé; àwọn ọ̀dọ̀kùnrin tí kò ní àbùkù kankan nínú wọn, ṣùgbón tí wọn rẹ̀wà, tí wọn sì ní ogbón nínú gbogbo ogbón, tí wọn sì mọ̀ imò, tí wọn sì ní òye sáyẹ̀nsì, àti irú àwọn tí agbára wà nínú wọn láti dúró nínú ààfin ọba, àti àwọn tí wọn lè kọ̀ ní ẹ̀kọ̀ àti èdè àwọn ará Kálídíà. Oba sì pèsè oúnjẹ̀ ojoojúmọ̀ fún wọn láti inú oúnjẹ̀ ọba, àti nínú wáinì tí òun n mu: bèè ni kí wọn máa tọ̀ wọn bó fún ọ̀dún méta, kí ní ikeyin rẹ̀ wọn lè dúró níwájú ọba. Nísinsin yí, láàrin àwọn wònyí ni àwọn ọmọ̀ Júdá wà, Danieli, Hananiah, Mishael, àti Azariah: olórí àwọn iwẹ̀fà sì fún wọn ní orúko; nítorí ó pe Danieli ní Belteshazzar; ó sì pe Hananiah ní Šadraki; àti Mishael ní Mešaki; àti Azariah ní Abednego. Ṣùgbón Danieli pinnu nínú okàn rẹ̀ pé òun kì yóò fi ipín oúnjẹ̀ ọba tàbí wáinì tí ó n mu ba ara rẹ̀ jẹ̀: nítorí náà ó bẹ̀ olórí àwọn iwẹ̀fà pé kí òun má ba ara rẹ̀ jẹ̀. Danieli 1:1-8.

Dániẹ̀lì, Hananáyà, Mísáẹ̀lì àti Asàríà jẹ̀ àwọn ọmọ̀ Júdá. A sọ̀ wọn di iwẹ̀fà, báyii ni wọn ṣe dúró fún iran ikeyin ti Adifentisimù. Nebukadinésàri, gégé bí ọ̀pọ̀ àwọn ọba ayé àtíjọ̀, pa agbo ara àwọn ọ̀dọ̀kùnrin Júdá mērin náà, láti mú kúrò níbè gbogbo ibànújẹ̀ tí ọba lè ní nígbà tí wọn bá n ṣisẹ̀ gégé bí ẹ̀rú tí wọn sì n bá àwọn aya àti àlè ọba lò pọ̀.

Nípa àpẹ̀rẹ̀ àmì, ó dúró fún iran ikeyin ti Ijọ Adventism, nítorí kò ní sí ilà miiṛàn ti Juda léyìn àwọn mērinlá wònyí. Mērin jẹ̀ àmì ohun tí ó kàn gbogbo ayé, bèè sì ni ó dúró fún iran ikeyin àwọn Adventisti Ojọ̀ Keje káákiri ayé tí wọn mọ̀ ojọ̀ September 11, 2001, gégé bí imúṣe Ọ̀rò àsoṭẹ̀lẹ̀ Olórún.

Àwọn Aláfenítì Ojọ̀ Keje wònyen ni Kòkòrò Ọ̀rò àsoṭẹ̀lẹ̀ Olórún n tọ̀ka sí, nítorí wọn ni àwọn tí a pè láti jẹ̀ egbẹ̀rún ogórún-ún méjìlélógórìn àti egbẹ̀rún mērin. Síbẹ̀, ogún àsoṭẹ̀lẹ̀ wọn bèrè pẹ̀lú isọtẹ̀ àwọn baba wọn, ní ọ̀dún 1863. Isọtẹ̀ ibèrè náà sòro gan-an láti mọ̀, nítorí pé àṣà àti isẹ̀ iran mērin ti isọtẹ̀ tí n pọ̀ sí i ti bo ó mọ̀lẹ̀. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ó sòro láti mọ̀ ọ̀, a gbòdò rí i, a sì gbòdò jéwọ̀ rẹ̀, gégé bí Dániẹ̀lì ṣe ṣe ní ikeyin nínú Dániẹ̀lì orí kẹ̀sàn-án. Ó ṣe bèè nípa mímọ̀ òtító tí ó wà nínú Ọ̀rò àsoṭẹ̀lẹ̀ Olórún.

Ìṣòtẹ̀ tí Dániẹ̀lì àti àwọn mètẹ̀tẹ̀ta ológo náà ti tònà pẹ̀lú rẹ̀ ní tààràtà, ni ikò láti ọ̀dọ̀ baba wọn láti máa yà ara rẹ̀ sọ̀tọ̀ kúrò nínú àwọn ipa àwọn aláínígbàgbọ̀ tí wọn yí wọn ká. Ní ọ̀dún 1863, Àfẹ̀núsọ̀ Àdífẹ̀nítì ti Laodíkíà padà sí ọ̀nà ìmúlò ti Bíbẹ̀lì ti Pùròtẹ̀sítàntì apẹ̀yìndà àti Kátólíkì, láti gbéga ikò wọn sí idánimọ̀ Miller nípa “àkókò méje” inú Lefítiku ogún-ún àti mífà. Ìṣòtẹ̀ náà fún Dániẹ̀lì àti àwọn mètẹ̀tẹ̀ta ológo ni a sojú fún nípasẹ̀ ọ̀ba Hẹ̀sikáyà.

Ọ̀ba Heseekiah bẹ̀ Oluwa pé kí ọ̀un má kú, a sì dá àdúrà rẹ̀ lóhùn nígbà tí Oluwa fi ọ̀dún mḕẹ̀ẹ̀dógún mǐ kún igbésí ayé rẹ̀. Nípa bẹ̀, ó sì bí Manasseh, ọ̀kan nínú àwọn ọ̀ba Juda tí ó burú jùlọ̀, sùgbón pẹ̀lú náà ni ọ̀ba náà ni àmí ìbèrẹ̀ ìṣẹ̀gun àti isìn-ọ̀dọ̀ ọ̀dún méje tí ń lọ síwájú lórí Juda. Ní ọ̀dún 1856, Elẹ̀rìí Òtítọ̀ wá koju ilẹ̀kùn Adventismu Laodíkia, sùgbón wọn yàn láti wà láàyè, kí wọn má sì kú sí ara wọn. Ní ọ̀dún 1863, wọn ti tún “Jeriko” kọ̀, wọn sì bèrẹ̀ ìṣòtẹ̀ tí ń pọ̀ sí i, èyí tí ó parí ní didèna fún wọn láti mọ̀ September 11, 2001 gégẹ̀ bí ìbèrẹ̀ irinajò igbésẹ̀ mḕta wọn sínú isìn-ọ̀dọ̀ Babiloni ti ẹ̀mí, èyí tí ó parí ní ọ̀fin Ojọ̀-Àìkú.

Fún ọ̀ba Heseekiah, ọ̀dún 1863 dé nígbà tí a fi ibeèrè àdúrà rẹ̀ láti wà láàyè fún un. Olúwa pèsè àmí kan pé a ti gba àdúrà rẹ̀. Ọ̀lórún fi idánilójú mú àdúrà náà nípa yíyí oòrùn, àwọn ará Babiloni sì rí ìṣẹ̀ Ọ̀lórún ní àwọn ọ̀run, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé wọn kò mọ̀ itumọ̀ rẹ̀. Nígbà náà ni àwọn ará Babiloni wá sí Jerusalemu láti wádí nípa Ọ̀lórún tí ó ní agbára láti ṣàkóso oòrùn. Dípò kí ó yin Ọ̀lórún Ọ̀run lógo, ọ̀ba Heseekiah, dípò kí ó kú sí ara rẹ̀, yàn láti fi olá fún tẹ̀npìlì rẹ̀ àti ilú rẹ̀ dípò Ọ̀lórún tí ó ti yàn láti fi orúkọ̀ Rẹ̀ sí tẹ̀npìlì àti ilú náà.

Ìṣòtẹ̀ yẹn mú àsọtẹ̀lẹ̀ wá pé àwọn omọ̀ láti inú iran èjẹ̀ rẹ̀ yòò di erú àti adóbálẹ̀ ní Bábílónì. Àwọn omọ̀ wònyẹn ni Dániẹ̀lì, Hananáyà, Míṣáẹ̀lì àti Asáriyà, wọn sì dúró fún iran ikeyìn ti ẹ̀mí ti àwọn Adventist Ojọ̀ Keje wònyẹn tí wọn mọ̀ ojọ̀ ketàlá, Oṣù Kẹ̀sàn-án, ọ̀dún 2001 gégẹ̀ bí àyè yíyípadà nínú itàn àwọn orílẹ̀-èdè ayé àti ti ijọ̀, nígbà tí a fi imọ̀lẹ̀ náà fúnni tí yòò dán egbèrún kan ogórun-ún méjilẹ̀lógójì náà wò, tí yòò sì fi èdìdì dì wọn.

Ní ojọ̀ wònyẹn Heseekiah ṣàisàn tí tí dé ikú. Wòlìí Isaiiah omọ̀ Amoz sì tò ọ̀ wá, ó sì wí fún un pé, Báyií ni Olúwa wí, Tún ilé rẹ̀ ṣe; nítorí pé iwọ̀ yòò kú, iwọ̀ kì yòò sì yè. Nígbà náà ni ó yí ojú rẹ̀ sí ọ̀giri, ó sì gbàdúrà sí Olúwa pé, Mo bè ọ̀, Olúwa, rántí nísinsin yìí bí mo ti rìn níwájú rẹ̀ ní ọ̀títọ̀ àti pẹ̀lú ọ̀kàn pípé, tí mo sì ti ṣe èyí tí ó dára lójú rẹ̀. Heseekiah sì sunkún gidigidi. Ó sì ṣẹ̀lẹ̀ pé, kí Isaiiah tó jade lọ̀ sí agbàlá àarín, ọ̀rọ̀ Olúwa tò ọ̀ wá pé, Padà, kí o sì sọ̀ fún Heseekiah, olórí àwọn èniyàn mi pé, Báyií ni Olúwa, Ọ̀lórún Dafidi baba rẹ̀, wí, Mo ti gbọ̀ àdúrà rẹ̀, mo ti rí omijé rẹ̀: kíyèsì i, ẹ̀mí yòò mú ọ̀ lárada: ní ojọ̀ kẹ̀ta iwọ̀ yòò gòkè lọ̀ sí ilé Olúwa. Èmí yòò sì fi ọ̀dún mḕẹ̀ẹ̀dógún kún ojọ̀ rẹ̀; ẹ̀mí yòò sì gbà ọ̀ àti ilú yìí kúrò lówọ̀ ọ̀ba Asiria; ẹ̀mí yòò sì dáàbò bo ilú yìí nítorí tẹ̀mí fúnra mi, àti nítorí Dafidi iránsẹ̀ mi. Isaiiah sì wí pé, È mú àkùtù ọ̀pọtọ̀ wá. Wọn sì mú un, wọn sì fi lé èémọ̀ náà, ó sì sà. Heseekiah sì wí fún Isaiiah pé, Kí ni yòò jẹ̀ àmí pé Olúwa yòò mú mi lárada, àti pé ẹ̀mí yòò gòkè lọ̀ sí ilé Olúwa ní ojọ̀ kẹ̀ta? Isaiiah sì wí pé, Èyí ni àmí tí iwọ̀ yòò ní láti ọ̀dọ̀ Olúwa, pé Olúwa yòò ṣe ohun tí ó ti sọ̀: ṣe ọ̀jìjì yòò ló síwájú iwọn mḕwáá, tàbí kí ó padà sẹ̀yìn iwọn mḕwáá? Heseekiah sì dáhùn pé, Ohun kékeré ni kí ọ̀jìjì sòkalẹ̀ iwọn mḕwáá: bẹ̀ kọ̀, sùgbón jẹ̀ kí ọ̀jìjì padà sẹ̀yìn iwọn mḕwáá. Isaiiah wòlìí sì ké pé Olúwa: ó sì mú kí ọ̀jìjì padà sẹ̀yìn iwọn mḕwáá, nípa iwọn tí ó ti sòkalẹ̀ lórí iwọn àago Ahasi. Ní àkókò náà ni Berodakbaladan, omọ̀ Baladan, ọ̀ba Babeli, rán lẹ̀tá àti èbùn sí Heseekiah: nítorí ó ti gbọ̀ pé Heseekiah ti ṣàisàn. Heseekiah sì fetí sí wọn, ó sì fi gbogbo ilé ohun

iyebiye rẹ hàn wọn, fàdákà, àti wùrà, àti tùràrí, àti òróró iyebiye, àti gbogbo ilé ihámọra rẹ, àti gbogbo ohun tí a rí nínú àwọn ìṣúra rẹ: kò sí ohun kan nínú ilé rẹ, tàbí nínú gbogbo àkóso rẹ, tí Heseekiah kò fi hàn wọn. Nígbà náà ni Isaiah wòlì tọ ọba Heseekiah wá, ó sì wí fún un pé, Kí ni àwọn ọkùnrin wònyí sọ? ibo ni wọn sì ti tọ ọ wá? Heseekiah sì wí pé, Láti ilẹ̀ jíjìn ni wọn ti wá, láti Babeli. Ó sì wí pé, Kí ni wọn ti rí nínú ilé rẹ? Heseekiah sì dáhùn pé, Gbogbo ohun tí ó wà nínú ilé mi ni wọn ti rí: kò sí ohun kan nínú àwọn ìṣúra mi tí èmi kò fi hàn wọn. Isaiah sì wí fún Heseekiah pé, Gbọ̀ ọ̀rò Olúwa. Kíyèsì i, ọjọ́ ǹ bọ̀, tí gbogbo ohun tí ó wà nínú ilé rẹ, àti èyí tí àwọn baba rẹ ti kó jọ sínú ìṣúra tí tí di òní yí, ni a ó kó lọ sí Babeli: kò sí ohun kan tí a ó fi sílẹ̀, ni Olúwa wí. Àti lára àwọn ọmọ rẹ tí yóò jáde láti inú rẹ, tí iwọ yóò bí, ni wọn yóò kó lọ; wọn yóò sì jẹ̀ iwẹ̀fà nínú ààfín ọba Babeli. Nígbà náà ni Heseekiah wí fún Isaiah pé, Ọ̀rò Olúwa tí iwọ ti sọ dára. Ó sì wí pé, Šé kì í še ohun rere bí àlàáfíà àti òtítító bá wà ní ọjọ́ mi? Íyókù ìṣẹ̀ Heseekiah, àti gbogbo agbára rẹ, àti bí ó ti še adágún omi kan, àti ọ̀nà omi kan, tí ó sì mú omi wá sínú ilú, šé a kò kọ wọn sínú iwé itàn àwọn ọba Juda bí? Heseekiah sì sùn pẹ̀lú àwọn baba rẹ: Manasseh ọmọ rẹ̀ sì jọba ní ipò rẹ̀. 2 Àwọn Ọba 20:1–21.

Èṣẹ̀ tí ó tẹ̀lé e sọ pé:

Manase jẹ ọmọ ọdún méjilá nígbà tí ó bèrẹ̀ sí í jọba, ó sì jọba ní Jerusalemu ọdún m̀arùn-ún-dín-lọ́górin. Orúkọ iyá rẹ̀ sì ni Hefsiba. 2 Àwọn Ọba 21:1.

Kí ni ì bá ti jẹ̀ àbájáde rẹ̀ bí ọba Heseekiah bá ti gba ifẹ̀ Olúwa, tí ó sì kàn šètò ilé rẹ̀ dáadáa, kí ó sì kú? A fi ọdún m̀eṣéṣé ọdún kún un, àti pé ọdún m̀eta léyìn náà ni a bí Mánasè aláìšòdodo. Kí ni ì bá ti šẹ̀lẹ̀ ní ọdún 1856, bí Èsìn Adventist bá ti gba iyípadà láti Filadelfia sí Laodíkíà, tí wọn sì šètò ilé wọn dáadáa, tí wọn sì fi àwọn òtítító ipilẹ̀ William Miller sílẹ̀ láì bà á jẹ̀? Mo rò pé a kì yóò mọ̀ ìdáhùn sí ibèèrè yẹn lááláé, šùgbón ohun tí a mọ̀ ni pé, “Dániẹ̀lì pinnu ní ọkàn rẹ̀ pé ọ̀n kì yóò fi ọ̀n jẹ̀ ọba tí a pín fún un, tàbí wáinì tí ọba ní mu, bà ara rẹ̀ jẹ̀.”

A ó máa bá a lọ pẹ̀lú Dániẹ̀lì orí kìn-ín-ní nínú àpilẹ̀kọ tó kàn.